

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การปรับตัวของผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยที่รายงานตัวเข้าร่วม โครงการทำความดี เพื่อแผ่นดิน ในปี 2546 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผลกระทบ และการปรับตัวทางด้านสังคมเศรษฐกิจหลังการเข้าร่วม โครงการทำความดีเพื่อแผ่นดินของผู้ค้า ยาเสพติดรายย่อย รวมทั้งความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการกับผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยของภาครัฐ เพื่อหาข้อเท็จจริงเชิงลึกเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ใช้การเลือกเจาะจง จากผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยที่เข้าร่วม โครงการทำความดีเพื่อแผ่นดินของจังหวัดเชียงใหม่ในระหว่าง วันที่ 1 เดือนกุมภาพันธ์ ถึง 30 เดือนเมษายน ปี 2546 ที่ยังไม่กลับไปมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำนวน 10 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตและ สัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มกรณีศึกษา นำข้อมูล มาวิเคราะห์ และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า จากการศึกษาปรากฏผลดังนี้

ปัจจัยการเข้าไปค้ายาเสพติด

กลุ่มกรณีศึกษา มีญาติใกล้ชิด ได้แก่สามี ที่ จำนวน 7 ใน 10 ราย เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งตนเองและค้า กรณีศึกษา 2 ราย ที่มีคนใกล้ชิดทั้งสามี ญาติ และเพื่อน เกี่ยวข้องกับยาเสพติด มี กรณีศึกษา 4 ใน 10 รายที่เสพและมีคนในครอบครัวเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ปัจจัยที่ผลักดันให้เข้าไปสู่วงการค้ายาเสพติด ส่วนใหญ่เป็นวิกฤติเรื่องการเงิน ที่เหลือเป็น การค้าเพื่อเสพ และผู้สูงอายุที่รับเดินยาเสพติดให้กลุ่มเสพที่เล่นการพนัน หลังจากเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติดแล้ว มีจำนวน 4 รายที่มีแรงกดดันจากปัญหาด้านเศรษฐกิจ จำนวน 1 ราย ขยายเพื่อให้มี รายได้สำหรับซื้อยาเสพติดไว้เสพเองหรือให้ญาติเสพ จำนวน 1 รายที่เป็นคนรับจ้างซื้อยาเสพติดให้ กับผู้เสพที่อยู่ในแหล่งทำงานของตนเองและมี 1 รายที่สามีเป็นผู้เสพและค้า โดยที่ตัวเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับ การถูกตรวจค้นพบของกลางในที่พัก โดยไม่เคยเสพและขายยาเสพติดด้วยตัวเอง

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน

ผลกระทบที่เกิดขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

1. ผลกระทบในระยะการดำเนินการประกาศสงครามยาเสพติด ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนเมษายน 2546 จนถึงการเข้าค่ายอบรมตามโครงการฯระหว่าง มิถุนายน ถึงสิงหาคม 2546 รวมระยะเวลา 7 เดือน

1.1. ผลกระทบทางสังคม

- ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตัวเอง

พบว่าในช่วงการประกาศสงครามยาเสพติดของรัฐบาล กลุ่มกรณีศึกษาทุกคนจะมีความวิตกกังวล จนถึงมีความกลัว การถูกฆ่าตัดตอนจากผู้ค้ารายใหญ่ที่รับยาเสพติดมาขายจากข้อมูลที่ได้รับจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และจากหนังสือแจ้งจากทางราชการ แต่กลุ่มที่มีภาวะความกลัวจนไม่สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างปกติ คือ กลุ่มกรณีศึกษาที่มีคนรู้จักที่เคยค้ายาเสพติดด้วยกันหรือกลุ่มเพื่อนถูกฆ่า ความวิตกกังวลที่จะถูกจับและฆ่าตัดตอนจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือจากผู้ค้ารายใหญ่ที่รับยาเสพติดมาขาย จนต้องหยุดการเรียนและหลบหนีกลับไปเก็บตัวอยู่ที่บ้านของตนเองในต่างอำเภอ และหลีกเลี่ยงการไปพบคนที่รู้จักและสถานที่ที่เคยไป

- ผลกระทบต่อครอบครัว

พบว่ามีครอบครัวมีความวิตกกังวลในความปลอดภัย โดยมี 1 รายที่มารดามีความกลัว จนเกิดมีอาการหวาดระแวงมาจนถึงปัจจุบัน มี 2 ราย ที่สมาชิกในครอบครัวต้องอยู่ในภาวะของการหวาดระแวง โดยมีการนำเอาอาวุธมาซ่อนด้วยและมีความระมัดระวังในการพบกับคนแปลกหน้า และมี 1 รายที่บิดามารดาไม่ยอมให้ออกจากบริเวณบ้านเป็นระยะเวลา 3 เดือน

1.2 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

เกิดผลกระทบ โดยตรงถูกให้นายจ้างออกจากงานทันทีที่ได้รับข้อมูลมีรายชื่อเข้ารายงานตัวร่วมโครงการ และต้องปิดร้านค้า ไม่มีรายได้

2. ผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากการเข้ารับการอบรมตามโครงการ จนถึงเดือนสิงหาคม 2548 รวมระยะเวลา 24 เดือน

2.1. ผลกระทบทางสังคม

- ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตัวเอง

พบว่าหลังจากผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ที่กลับเข้ามาทำธุรกิจด้านอื่นในชุมชน ทำให้เกิดความหวาดระแวงและวิตกกังวลในเรื่องการฆ่าตัดตอนกลับมาอีกครั้งในกลุ่มคนที่ผู้ค้ารายใหญ่อยู่ในอำเภอตำบลเดียวกัน และข่าวการหลุดพ้นคดีของนักค้ารายสำคัญ รวมทั้งกลุ่มที่ไม่เข้ารายงาน

ตัวต่อราชการในระหว่างประกาศสงครามแต่ใช้วิธีหลบไปจากชุมชน เริ่มกลับเข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีก ทำให้ผู้ที่ตัดสินใจเข้ารายงานตัวเข้าร่วม โครงการมีความวิตกกังวลถึงสถานภาพของตัวเอง และ ความปลอดภัยของตัวเอง

ในส่วนของการดำเนินการของรัฐ โดยการทำงานของหน่วยงานราชการ ที่มักจะเรียกในผู้ที่มีรายชื่อเข้ารายงานตัว ไปประชุม อบรมรายงานตัวของหน่วยงานต่างๆ จนทำให้เกิดความไม่เข้าใจจากชุมชน ซึ่งชุมชนเข้าใจว่ายังเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอยู่ ทางราชการจึงต้องเรียกไปรายงานตัวบ่อย ๆ เริ่มได้รับการต่อต้านจากชุมชนมากขึ้น จนเริ่มเกิดปัญหาในการอยู่ร่วมกับชุมชน รวมทั้งการใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด และนโยบายอื่นๆที่ใช้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดไม่ได้ถูกกำหนดรายละเอียดชัดเจนทำให้ ผู้เข้าร่วมโครงการเองต้องเสียสิทธิในการได้รับความช่วยเหลือ เช่นในเรื่อง การกู้ยืมเงินกองทุนต่างๆของหมู่บ้าน ทำให้ในช่วงที่มีปัญหาต้องใช้เงินทุน หรือการเจรจาเพื่อปรับโครงสร้างหนี้ เมื่อเจ้าหน้าที่ทราบว่ายู่ในกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการฯ ก็ไม่ได้ดำเนินการต่อ ทำให้ต้องไปกู้ยืมจากนายทุน และเกิดปัญหาตามมาภายหลัง จนกรณีศึกษา 2 ใน 10 รายที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจ อย่างรุนแรงจนเกิดการเจ็บป่วยทางจิต เกิดความเครียดวิตกกังวลของสมาชิกในครอบครัว จนล้มป่วยซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานอาชีพ จนเกิดปัญหาต่อเนื่องจากภาระหนี้สินต่อมา

- ผลกระทบที่เกิดกับครอบครัว

ครอบครัวของผู้ที่รายงานตัวเข้าร่วม โครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน ได้ร่วมรับภาวะความกลัวจากการถูกฆ่าตัดตอนผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ได้กลับเข้ามาอยู่ในชุมชน เกิดภาวะเครียดรวมทั้งความไม่ไว้วางใจต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในแนวทางการแก้ไขปัญหาไม่ได้ดำเนินการกับผู้ค้ารายใหญ่ หรือรายย่อยที่ใช้วิธีการหลบจากชุมชน ในช่วงประกาศสงครามฯและกลับเข้ามาในชุมชนภายหลัง

ผู้นำยังไม่มีความรู้ความเข้าใจต่อแนวคิดการแก้ไขคดีต่อปัญหาตามแนวนโยบายพลังแผ่นดิน ยังมีการนำเอาชื่อผู้ที่เข้ารายงานตัวติดประจานในที่ทำการจนถึงปัจจุบัน จนกระทบต่อครอบครัว จนมีการนำล้อเลียนลูกหลานของผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยที่เข้าร่วมโครงการ ทำให้ผู้เข้ารายงานตัวรู้สึกในทางลบในการยอมรับสถานภาพทางสังคมในชุมชน จนเกิดความคิดและตั้งใจที่จะย้ายออกจากชุมชนนั้นเมื่อมีโอกาส เพื่อไม่ให้ลูกได้รับผลต่อเนื่อง

2.2 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

พบว่ากลุ่มกรณีศึกษาในกลุ่มที่มีความหวาดระแวงการถูกฆ่าตัดตอน ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติได้ มีทั้งกลุ่มที่ย้ายออกไปอยู่นอกชุมชนและเก็บตัวอยู่บ้านโดยไม่ทำงาน โดยส่วนใหญ่ใช้เงินที่สะสมไว้และนำเอาของมีค่าที่มีอยู่ทั้งเป็นทรัพย์สินเดิมและที่ได้จากการค้ายาเสพติดไปขาย และการนำเอาที่ดินที่อยู่อาศัยไปจำนอง เพื่อนำเงินมาใช้จ่าย จนเกิดภาวะหนี้สินตามมาในภายหลัง

การปรับตัว

ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ปรับตัวได้หลังการเข้าร่วมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน มีรูปแบบการปรับตัว 2 แบบได้แก่ ถอยตัวเองออกจากปัญหา โดยการย้ายออกจากชุมชนพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มที่เผชิญกับความกดดันจากผู้ค้ารายใหญ่ในชุมชนจนเกิดความเครียดและวิตกกังวลเรื่องความปลอดภัย และในกลุ่มที่มีปัญหากับแกนนำชุมชนและมาตรการของชุมชนซึ่งหลังการหลีกเลี่ยงจากปัญหาไปได้ระยะหนึ่งกลับพบว่ากลุ่มที่ใช้วิธีการดังกล่าว สามารถใช้ชีวิตโดยรวมได้อย่างปกติดีกว่ากลุ่มผู้ค้ารายย่อยที่ยอมอยู่ในชุมชนตลอด ที่ได้รับผลกระทบทั้งจากผู้ค้ารายใหญ่ มาตรการป้องกันควบคุมยาเสพติดในชุมชน และจากการถูกบังคับให้เข้าร่วมกิจกรรมที่ถูกจัดขึ้นโดยหน่วยงานภาครัฐที่ต้องการผลงานที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น การถูกบังคับให้ไปร่วมประชุมอบรม หรือร่วมกิจกรรมรณรงค์ต่างๆ ซึ่งในทางตรงข้ามกับกลุ่มผู้ที่ไม่ได้เข้ารายงานตัวต่อทางราชการที่อยู่ในชุมชนเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ ไม่กล้าเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกลุ่มนี้ ทั้ง ๆ ที่รู้ว่ามียาเสพติดไม่ไปรายงานตัว รวมทั้งไม่เสียสิทธิในการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านเพราะไม่มีชื่อในบัญชีผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่เป็นข้อห้ามที่ถูกกำหนดมาจากทางราชการ ซึ่งในชุมชนที่เข้าไปศึกษา ทั้ง 6 ชุมชน ผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยที่ใช้วิธีการหลบไปอยู่นอกชุมชนและกลับมาภายหลัง ได้รับเลือกเป็นกรรมการกองทุนต่างๆในชุมชน และมีส่วนหนึ่งที่ได้รับเลือกจากชุมชนเป็นผู้นำ เช่น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลใน 2 ชุมชน จาก 6 ชุมชนที่เข้าไปศึกษา

อีกรูปแบบหนึ่งของการปรับตัว คือการยอมรับปัญหาและแก้ไขภายใต้กฎกติกาที่กำหนด ซึ่งในกลุ่มคนที่ใช้การยอมรับสภาพกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเอง และปฏิบัติตัวทุกอย่างตามกติกาที่ทางชุมชนกำหนดให้ทำจะมีผลกระทบมากในระยะแรกๆของการกลับเข้ามาในชุมชน จะถูกปฏิเสธให้เข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมทำในกิจกรรมของชุมชน และมักจะถูกกำหนดให้ทำกิจกรรมโดยกลุ่มต่างๆ ในชุมชนในลักษณะของการสั่งการ หลังจากชุมชนได้ผ่านในช่วงของการดำเนินการด้านยาเสพติดอย่างต่อเนื่องในปี 2546 จนถึง กลางปี 2547 แล้ว พบว่าในกลุ่มนี้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนบ้านในการกลับไปใช้ชีวิตร่วมกันเหมือนก่อนเข้ารายงานตัว แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มนี้จะได้รับการยอมรับ

จากราชการในการเสนอเข้าร่วมกิจกรรมของอำเภอในงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้รับสิทธิ์ในการอบรมฝึกอาชีพต่างๆ ซึ่งในบางครั้งก็เป็นไปลักษณะของการที่ผู้เข้าอบรมก็ไม่เต็มใจ

กลุ่มที่ปรับตัวไม่ได้ ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่อยู่ในชุมชน ขอมรับภักดีกา ระเบียบต่างๆ ของชุมชน แต่ปัญหาเศรษฐกิจอย่างรุนแรง โดยไม่มีการช่วยเหลือสนับสนุนใดๆช่วยเหลือในการเผชิญภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้น แต่กลับรับการซ้ำเติมจากภักดีกาของชุมชนเช่นการไม่สามารถกู้ยืมเงินจากกองทุนต่างๆในหมู่บ้าน มีถึง 2 ใน 10 รายที่เกิดภาวะวิกฤติในชีวิตจนพยายามฆ่าตัวตายแต่ไม่สำเร็จ และมีอาการเจ็บป่วยทางจิต ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเพื่อรักษาอาการทางจิตเวช

อย่างไรก็ตามพบว่าครอบครัวมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการที่ช่วยสนับสนุนให้ผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยที่เข้าร่วมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน สามารถเผชิญภาวะปัญหาต่างๆในกลุ่มที่ประสบกับวิกฤติในชีวิตอย่างรุนแรง ในกลุ่มที่มีประวัติการพยายามฆ่าตัวตาย ทั้ง 3 ราย มีสถานภาพสมรสหย่าร้าง เป็นหม้าย และอยู่ในระหว่างมีปัญหาคู่สมรสไม่เข้าใจกันในครอบครัว และในรายที่ได้รับการซ้ำเติมสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากคู่สมรสโดยการขอย่ำ มีภาวะวิกฤติในชีวิตจนมีอาการทางจิตซึ่งตรงข้ามกับคนที่มีความสัมพันธ์ภาพในครอบครัวที่ดีพบว่าแม้ในขณะที่เผชิญวิกฤติสามีอยู่ในระหว่างการจำคุก แต่ใช้วิธีติดต่อกันทางจดหมายก็ยังทำให้ผ่านวิกฤติที่เกิดขึ้นสามารถใช้ชีวิตได้ภายใต้แรงกดดันในหลายด้านที่เกิดขึ้นพร้อมกันในขณะนั้น

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้ผู้เสพและผู้เข้าไปเกี่ยวข้องกับเข้าไปค้ายาเสพติดมาจากพื้นฐานที่สำคัญคือ การมีประสบการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดมาในระยะหนึ่ง ทั้งเกิดกับตัวเองโดยตรงจากการเสพ หรือการมีคนใกล้ชิดในครอบครัวเป็นผู้เสพและค้ายาเสพติดอยู่ หรืองานที่ทำเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับผู้เสพผู้ขายยาเสพติดตลอด ทำให้สามารถมีช่องทางหายาเสพติดมาได้ รู้ช่องทางหรือแหล่งที่จะซื้อ และความคุ้นเคยกับยาเสพติดทำให้ความกลัวที่จะมีไว้หรือครอบครองยาเสพติดมีน้อยกว่าคนที่ไม่เคยเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือมีประสบการณ์มาก่อน และการเข้าไปเกี่ยวข้องทำให้มีข้อมูลรับรู้ถึงผลประโยชน์ รายได้ที่มาจากการขายยาเสพติดจากประสบการณ์ของตนเองในการซื้อไว้เพื่อเสพ การแบ่งขายให้เพื่อนในบางครั้ง หรือการซื้อจำนวนมากจะได้ลดราคา ดังนั้นเมื่อตนเองประสบกับปัญหาด้านเศรษฐกิจ จึงเป็นตัวกระตุ้นผลักดันให้เข้าสู่การค้ายาเสพติด ในกลุ่มเสพที่ไม่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ จะได้รับการกระตุ้นจากกลุ่มผู้ค้าให้เข้าร่วมเครือข่าย โดยเสนอผลประโยชน์ทั้งในด้านการให้นำยาบ้ามาส่งให้ และนำไปขายก่อนแล้วนำเงินมาจ่ายภายหลัง ที่ทำให้ผู้เสพเองไม่มีปัญหาในการมียาเสพติดไว้เสพ ในบางกลุ่มยังให้การช่วยเหลือเมื่อถูกจับ ทำให้การก้าวเข้าไปเป็นเครือข่ายกลุ่มค้าเป็นไปได้ง่าย

ผลกระทบที่เกิดกับผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยภายหลังการเข้าร่วมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน “ได้แก่การกลัวถูกฆ่าตัดตอน จนส่งผลให้เกิดการหลบหนีออกจากชุมชน การแจ้งจับให้ข้อมูลกลุ่มที่ขายยาเสพติดรายใหญ่ และการเก็บตัวอยู่ในบ้านด้วยความหวาดระแวง จนเกิดมีปัญหาด้านสุขภาพจิต ทั้งที่เกิดขึ้นกับตัวเองและครอบครัว

ในกลุ่มที่ค้าอย่างต่อเนื่องทั้งหมด ไม่มีคนเสพจนติด และในระหว่างการค้ายาเสพติดปัญหาหนี้สินที่เกิดขึ้นระหว่างการค้าแบบรายย่อย ระบายไปหักกำไรส่งให้ผู้ค้ารายใหญ่ ไม่พบว่าหนี้สินเพิ่มขึ้นในระหว่างการค้า แต่ผู้ที่เข้ามาสู่ขบวนการค้ายาเสพติดเนื่องจากมีปัญหานี้สินอยู่เดิมหรือใช้ยาเสพติดเพื่อแก้ปัญหาชีวิต แล้วจึงเข้าสู่การค้ายาเสพติดเมื่อเข้าร่วมโครงการ ไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้สินที่มีอยู่เดิมได้และปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างเสพ มีความรุนแรงมากขึ้น

ผลการปรับตัวของผู้ค้ารายย่อยที่ผู้เข้าร่วมโครงการแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือกลุ่มที่สามารถปรับตัวได้ทั้งตนเอง ครอบครัวทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจ พบว่าเป็นกลุ่มที่มีอายุน้อยมีการศึกษาและการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งลักษณะการเสพและค้ายาเสพติดไม่ได้เริ่มต้นในชุมชนของตนเอง และเมื่อเกิดปัญหากับชุมชน ก็สามารถที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทั้งในรูปแบบการหลีกเลี่ยงจากการเผชิญปัญหาที่เกิดและการยอมรับและก้าวเข้าไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น กลุ่มที่สามารถปรับตัวได้ในชุมชนส่วนใหญ่จะได้รับผลกระทบในด้านสุขภาพและการยอมรับในชุมชน ในกลุ่มที่ไม่สามารถปรับตัวได้อยู่ในกลุ่มที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจปัญหานี้สินที่มีอยู่เดิม การเข้ารายงานตัวทำให้ไม่สามารถทำงานได้เป็นปกติ และโอกาสเข้าถึงเงินทุนยากกว่ากลุ่มคนปกติ กลุ่มที่เลือกออกไปนอกชุมชนสามารถที่จะเริ่มต้นได้ดีกว่า กลุ่มที่ยังอยู่ในชุมชนปัญหากลับทวีความรุนแรงขึ้น จนต้องนำเอาทรัพย์สินที่มีออกจำหน่าย จำนอง ปัญหาทับถมให้เกิดความรุนแรงมากขึ้น จนถูกยึดที่ดินบ้าน ฟ้องจับไล่ จนเกิดปัญหาทางด้านสุขภาพจิต ภาวะเครียด ไม่มีทางออกจนถึงมีความพยายามฆ่าตัวตาย ไม่มีการช่วยเหลือที่มาจากภาครัฐหรือหน่วยงานใดที่เข้ามาช่วยเหลือ แม้ว่าผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยเองได้เปลี่ยนกระบวนคิดและมีบทเรียนกับสิ่งที่ได้เผชิญอยู่ในระยะผ่านมายุอยู่แล้ว แต่คนในสังคมชุมชนยังมีความเชื่อแนบแน่นว่าผู้ค้ายาเสพติดไม่มีใครเปลี่ยนหรือมีใครเลิกค้าหรือเกี่ยวข้องได้อย่างจริงจังทำให้กระบวนคิดกิจกรรมหรือการช่วยเหลือยังคงตั้งบนฐานที่ไม่เชื่อว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงนั่นเอง

อย่างไรก็ตามกลุ่มที่สามารถปรับตัวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น แม้ในปัจจุบันยังสามารถเลิกเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด แต่ภาวะความเป็นไปของปัจจัยนำ ปัจจัยกระตุ้นที่นำให้คนกลุ่มนี้เข้าสู่กระบวนการค้า ยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง สถิติการจับกุมและคดีที่ลดลงในช่วง 2 ปี เริ่มกลับมามีในสังคมมากขึ้น เงื่อนไขการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งในด้านเศรษฐกิจ แรงกดดันจากสังคมเริ่มย้อนกลับมาที่อาจทำให้ผู้ค้ายาเสพติดกลับไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีก

ความคิดเห็นต่อกระบวนการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดของภาครัฐ ผู้ผ่านการอบรมตามโครงการ ขอมรับในวิธีแก้ปัญหว่าสามารถทำให้ปัญหาเสพติดของรัฐบาล ได้ส่งผลให้ปัญหาเสพติดในชุมชนลดลง แต่อย่างไรก็ตามกิจกรรมในระดับพื้นที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้ปัญหาเสพติดกลับเข้ามาแพร่ระบาดในระยะต่อไป เช่น การเรียกประชุมผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยบ่อยๆ และข้ามเขตพื้นที่ที่กลับพบว่ามีส่วนทำให้ผู้ค้ายาเสพติดได้รู้จักกันมากขึ้นจนในบางพื้นที่เกิดเครือข่ายใหม่ ที่เข้าไปมีส่วนในการค้ายาบ้าในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

1. รัฐควรกระดำเนินการเร่งรัด ติดตาม จับกุมผู้ค้ารายใหญ่ และกลุ่มผู้ค้ารายย่อยที่ไม่รายงานตัวในชุมชน จากผลการศึกษาพบว่ามีความวิตกกังวลด้านความปลอดภัย เกิดจากผู้ค้ารายที่ใหญ่ที่ไม่ถูกจับกุมในช่วงการประกาศสงคราม และได้ย้อนกลับเข้ามาอยู่ในชุมชนส่งผลกระทบต่อผู้ค้ารายย่อยที่เข้าร่วม โครงการทำความดีเพื่อแผ่นดินที่อยู่ในชุมชนอย่างมาก รวมทั้งข้อมูลข่าวสารหลุดพ้นคดีของผู้ค้ารายใหญ่ระดับชาติ ทำให้กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยไม่เชื่อมั่นในกระบวนการดำเนินการเกี่ยวกับยาเสพติดของภาครัฐในภาพรวม รัฐจึงควรเร่งดำเนินการติดตาม กดดัน จับกุมกับผู้ค้ารายสำคัญที่อยู่ในชุมชนเป็นการเร่งด่วนเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับชุมชนในการแก้ไข ปัญหาเสพติด มากกว่ามุ่งติดตาม ตรวจสอบติดตาม ควบคุม ผู้ค้ารายย่อยในชุมชนที่เข้ารายงานตัวเข้ากับภาครัฐแล้ว
2. การช่วยเหลือดูแลสุขภาพจิตในกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยที่เข้าร่วมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดินและครอบครัว ปัญหาทางสุขภาพจิตที่เกิดจากความเครียด ความวิตกกังวล และจากความกดดันจากความหวาดระแวง การถูกฆ่าตัดตอนจากผู้ค้ารายใหญ่ที่กลับมาอยู่ในชุมชน และจากภาวะปัญหาหนี้สินที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือทั้งจากชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใดเข้าไปศึกษาและให้การช่วยเหลืออย่างแท้จริง สาเหตุหนึ่งเกิดจากเจ้าหน้าที่เองยังมีทัศนคติในทางลบกับกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ กล่าวจะได้รับอันตรายจากการเข้าไปช่วยเหลือ ผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยในโครงการเองก็ไม่ไว้วางใจที่จะรับความช่วยเหลือ ดังนั้นรัฐและชุมชนเองควรหันมาใส่ใจให้การช่วยเหลือแก้ไขภาวะด้านสุขภาพจิต เพื่อให้มีความพร้อมในการกลับมาใช้ชีวิตอย่างปกติสุขในชุมชน
3. ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจของสมาชิกในครอบครัว หลังการเข้าร่วมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน จากการศึกษาพบว่าครอบครัวมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการปรับตัวและร่วมเผชิญต่อสภาวะปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น จนสามารถผ่านภาวะวิกฤติในระยะที่ผ่านมาได้ ดังนั้นการดำเนินการเพื่อสนับสนุนให้ครอบครัวผู้ค้ารายย่อยที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้มีองค์ความรู้เพียงพอในการแก้ไข

ปัญหาชีวิต สามารถให้คำปรึกษา เข้าใจในแนวนโยบายรัฐ มีความรักและเข้าใจก็จะสามารถช่วยให้ผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยที่เข้าร่วมโครงการฯ สามารถเผชิญปัญหาในชีวิตทั้งที่เกิดจากปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจ มีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ และไม่กลับเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีก

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. การศึกษาเชิงคุณภาพ การขยายเครือข่ายการค้ายาเสพติด
2. การศึกษา การสนับสนุนของครอบครัว ที่ทำให้ผู้ค้ารายย่อยที่เข้าร่วมโครงการฯ สามารถผ่านวิกฤตชีวิตจนเลิกยาเสพติดได้
3. การศึกษา ผลและผลกระทบที่เกิดจากจัดอบรม ผู้ค้า ผู้เสพ
5. ศึกษาแนวคิดและทัศนคติของผู้นำชุมชนต่อกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยที่เข้าร่วมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน
6. การศึกษา ความรู้และทัศนคติของผู้ที่ทำหน้าที่ให้ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่ผู้เสพยาเสพติด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved